

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Традиційні і нові підходи
в українській морфології**

Освітня програма **Українська мова та література**
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність **035 Філологія**

Спеціалізація **01 Українська мова і література**

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
української мови
Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Традиційні і нові підходи в українській морфології
Викладач (-і)	Джочка Ірина Федорівна
Контактний телефон викладача	(0342)596008
Е-mail викладача	irina.dzhochka@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин).
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення теоретичних питань і практичних завдань занять, самостійної роботи, відпрацювань
2. Анотація до курсу	
Курс “Традиційні і нові підходи в українській морфології” належить до вибіркових дисциплін і вивчається студентами спеціальності «Філологія (Українська мова і література)» на третьому курсі і має на меті дати розуміння класичних концепцій та новітніх підходів у трактуванні морфологічних явищ в українській мові.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни “Традиційні і нові підходи в українській морфології” – формування в студентів лінгвістичних компетенцій – комплексу мовознавчих знань про морфологію як один визначальних розділів граматики української мови, що постійно розвивається, вироблення вмінь оперувати лінгвістичними знаннями у професійній та науково-дослідницькій діяльності.</p> <p>Завдання.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ засвоїти знання, що становлять зміст морфології як розділу мовознавства, усвідомити й запам’ятати систему лінгвістичних понять, оволодіти мовознавчою термінологією; ✓ усвідомити поняття про нормативність морфологічних норм, сприяти ґрунтовному оволодінню граматичними й стилістичними нормами сучасної української літературної мови; ✓ підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів; ✓ виробити критичне ставлення до свого мовлення й суспільної мовної практики; ✓ збагатити лексичний запас новими термінами з фахової підготовки; ✓ ознайомити студентів з основними тенденціями граматичної науки, сучасними мовознавчими концепціями щодо аналізу тих чи інших морфологічних явищ. ✓ навчити самостійно працювати з науковою, навчальною, довідковою літературою. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Згідно з вимогами освітньої програми студент оволодіває такими компетентностями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) здатністю розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; 2) здатністю бути критичним і самокритичним; 3) здатністю учитися й оволодівати сучасними знаннями; аналізувати мову в її сучасному стані, використовуючи систему основних понять і термінів морфології сучасної української літературної мови; 4) здатністю до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, користуватись довідковими й лексикографічними джерелами; 5) здатністю виявляти, ставити та вирішувати проблеми; працювати в команді та автономно; 	

- 6) здатністю вільно оперувати лінгвістичною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- 7) здатність розуміти і характеризувати морфологічні особливості та тенденції розвитку мови;
- 8) здатність інтерпретувати основні морфологічні теорії сучасної української мови як теоретичної бази дослідницької діяльності;
- 9) здатність визначати принципи виділення частин мови в сучасній українській мові; ознаки повнозначних і службових частин мови; лексичні, морфологічні і синтаксичні особливості кожної з частин мови.

результатами знань:

- 1) уміння конкретизувати абстрактну суть таких понять, як граматика, морфологія, граматична система; уміння з'ясувати лінгвістичну природу граматичної форми, граматичного значення, граматичного способу, граматичної категорії; аналізувати лінгвістичну й когнітивну природу частин мови; з'ясувати значення поняття “частина мови”;
- 2) уміння з'ясувати складну частиномовну природу іменника; уміння з'ясувати лінгвістичну сутність іменникових категорій роду, числа і відмінка; розкривати мотивацію термінологічного позначення грамем; аналізувати значення відповідних граматичних форм;
- 3) уміння аналізувати лінгвістичну природу прикметника як однієї з чотирьох основних частин мови, з'ясувати засади виділення лексико-граматичних розрядів прикметників; мовне відображення градації ознак за допомогою спеціальних форм – ступенів порівняння якісних прикметників;
- 6) уміння обґрунтовувати виділення в системі повнозначних частин мови числівника як окремого лексико-граматичного класу слів з властивою йому специфікою реалізації морфологічних категорій роду, числа й відмінка; пояснювати частиномовну специфіку іменникових числових назв на тлі власне числівників;
- 7) уміння з'ясувати частиномовну природу займенника, обґрунтовувати засади виділення семантичних розрядів займенника, характеризувати поділ займенників за граматичними ознаками на іменникові, прикметникові, числівникові, прислівникові;
- 8) уміння аналізувати й обґрунтовувати лінгвістичну сутність дієслова як найважливішої самостійної частини мови, його граматичних категорій; коментувати в раціональному інформативному обсязі співвідношення і взаємозв'язки між дієслівним видом як граматичною категорією й аспектологічною категорією способів дієслівної дії;
- 9) уміння з'ясувати частиномовну природу прислівника як незмінного лексико-граматичного класу слів, різноманітного за джерелами становлення (застиглі давні прикметникові форми, адвербіалізовані безприйменникові і прийменникові відмінкові форми іменників тощо) та синтаксичними функціями;
- 10) уміння з'ясувати функціональне призначення прийменників і сполучників як важливих засобів вираження формальних і значеннєвих зв'язків між словами у реченні й між частинами складного речення; функціональне призначення часток.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
П'ятий	035 Філологія	Третій	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Частини мови як основні морфологічні одиниці. Основні	Лекція; самостійна	1–9; 15–16	Опрацювати лекційні матеріали,	Самос- тійна	Протягом семестру

<p>граматичні одиниці. Принципи класифікації частин мови. Дієслівно-іменний граматичний тип української мови. Проблема займенникових слів. Займенникові слова в системі частин мови. Нечастиномовні слова-морфеми і слова-речення. Ступені і різновиди взаємопереходу частин мови. Інноваційні принципи поділу слів на частини мови (вчення І. Кучеренка, І. Вихованця, К. Городенської, В. Горпинича). Поняття граматичної категорії і грамеми. Типи граматичних категорій. Поняття морфологічної парадигми. Способи вираження граматичних значень.</p>	робота		<p>рекомендовану літературу; законспектувати статтю: Ярошевич І. А. Поняття і термін "граматична категорія": основні підходи до витлумачення. <i>Вісник Київського національного лінгвістичного університету: збірник наукових праць</i>. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2014. 2014. С. 216–222. 2 год., 4 год.</p>	робота –2 бали	згідно з розкладом занять 3
<p>Тема 2. Граматичні категорії іменника. Категорії роду і числа. Категорія роду іменника та особливості її реалізації в українській мові. Іменники з семантично мотивованим родом. Іменники з семантико- і формально-граматичними способами вираження родової ознаки. Подвійний рід іменників. Подвійні форми іменників одного роду. Читання в граматичному роді іменників. Категорія числа та її особливості в українській мові. Іменники семантико-граматичного числа. Кількісні іменники. Іменники – родо-видові поняття числа. Збірні іменники. Іменники граматичного числа. Числові ознаки назв маси, якості, дії. Число власних назв.</p>	Лекція; самостійна робота	1–9; 15–16; 26; 37	<p>Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; законспектувати статтю: Мерінов В. В. До питання про генезу категорії граматичного роду іменника в лінгвістиці. <i>Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. «Лінгвістика»</i>. 2009. Вип. 9. С. 251–256; 2 год., 4 год.</p>	Самостійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять 3
<p>Тема 3. Категорія відмінка іменника. Морфолого-синтаксична категорія відмінка. Кількість відмінків в українській мові. Семантико-синтаксичні, формально-синтаксичні та комунікативні функції називного відмінка. Первинні і вторинні функції знахідного відмінка. Транспозиційна природа родового відмінка. Напівпериферійний давальний відмінок. Семантико-граматична своєрідність орудного відмінка. Кличний відмінок. Місцевий відмінок і прийменники. Внутрішня і зовнішня транспозиція</p>	Лекція; самостійна робота	1–9; 15–16; 26; 28	<p>Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; законспектувати статтю: Вихованець І. Р. Українська відмінкова система у функційно-категорійному вимірі (Спроба перекласифікації відмінків). <i>Наук. зап. Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка</i>.</p>	Самостійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять 3

відмінкових форм.			Кіровоград, 2001. Вип. 31. Серія : Філол. науки (Мовознавство). С. 13–16. 2 год., 4 год.		
<p>Тема 4. Граматичні категорії прикметника.</p> <p>Категорія співвідносної міри якості предмета (ступені порівняння). Вищий (перший) ступінь порівняння прикметника. Синтетична форма та її творення. Історичний коментар. Аналітична форма вищого (першого) ступеня порівняння та її творення. Найвищий (другий) ступінь порівняння. Синтетична форма вищого (другого) ступеня порівняння та особливості його творення. Аналітична форма вищого (другого) ступеня порівняння та її творення. Якісні прикметники, які не творять ступеня порівняння. Категорія безвідносної міри якості предмета. Три безвідносні ступені інтенсивності ознаки: недостатній, помірний і надмірний. Синтетична та аналітична форми. Категорія суб'єктивної оцінки якості предмета. Особливості творення форм прикметників зі значенням суб'єктивної оцінки.</p>	Лекція; самостійна робота	1–9; 15–16; 31; 34	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; законспектувати статтю: Карпенко Ю. О. Ступені порівняння різних частин мови та їхні функції. <i>Мовознавство</i> . 2010. № 2–3. С. 41–48. 2 год., 4 год.	Самостійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять 3
<p>Тема 5. Числівник як периферійна частина мови.</p> <p>Особливості частиномовної природи числівника. Історія формування числівника як частини мови. Частиномовний статус слів “другий”, “десятий” тощо в різних ученнях. Нумералізація. Кількісно-іменні словосполучення з числівниками в непрямих відмінках.</p>	Лекція; самостійна робота	1–9; 15–16; 23; 36	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; 2 год., 4 год.		Протягом семестру згідно з розкладом занять 3
<p>Тема 6. Займенник у системі частин мови.</p> <p>Частиномовний статус займенника у різних морфологічних школах. Займенникові іменники. Займенникові прикметники. Займенникові числівники. Займенникові прислівники. Перехід незайменникових слів у займенники (прономіналізація). Історія формування займенників. Перехід займенників в інші частини мови.</p>	Лекція; самостійна робота	1–9; 15–16; 39	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; законспектувати статтю: Галій Л. Г. Етапи становлення займенника як частини мови. <i>Сучасні дослідження з іноземної філології</i> , 2010. С. 82–90С. 2 год., 4 год.	Самостійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять 3

<p>Тема 7. Дієслово як центральна частина мови. Загальна характеристика дієслова як частини мови. Система дієслівних форм. Первинні і вторинні дієслова. Морфологічні, синтаксичні та аналітичні дієслова. Семантико-граматичні ознаки дієслівних утворень. Інфінітив як специфічне міжчастиномовне утворення. Дієприкметник у різних морфологічних школах. Частиномовний статус дієприслівника. Особливості частиномовної природи форм на -но, -то, їхня термінологічна кваліфікація в сучасній лінгвістиці.</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>1–9; 15–16; 22; 35; 42</p>	<p>Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; виконати вправи; скласти 5 тестів до одного з питань; 2 год., 6 год.</p>	<p>Поточний контроль – 5 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 8. Міжривневі дієслівні граматичні категорії. Категорія перехідності / неперехідності як морфолого-словотвірної-синтаксична категорія. Категорія перехідності / неперехідності у різних морфологічних вченнях. Категорія стану як граматична дієслівна категорія. Традиційні і сучасні концепції категорії стану. Категорія стану як морфолого-словотвірної-синтаксична категорія (за І. Р. Вихованцем). Валентність дієслова як міжривнева категорія.</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>1–9; 15–16; 40; 41</p>	<p>Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; виконати вправи; 2 год., 4 год.</p>	<p>Поточний контроль – 5 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 9. Категорія родів дієслівної дії. Поняття родів дієслівної дії. Система родів дієслівної дії в сучасній українській мові. Власне фазові значення родів дієслівної дії. Власне кількісні роди дієслівної дії. Роди дієслівної дії кратності. Роди дієслівної дії на основі кількох класифікаційних ознак. Граматична категорія інтервалу (за В. Барчуком).</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>1–16; 24; 40; 41</p>	<p>Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; виконати вправи; законспектувати статтю: Барчук В. Принципи типології інтервалу. <i>Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія.</i> 2011. Вип. 13. С. 3–9. 2 год., 4 год.</p>	<p>Поточний контроль – 5 б. Тестовий контроль – 10 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 10. Прислівник як периферійна частина мови. Походження та історія вивчення прислівника. Синтетичні та аналітичні прислівники. Морфологічна безкатегорійність і одноформність прислівника.</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>1–9; 15–16; 27; 43</p>	<p>Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних</p>	<p>Поточний контроль – 5 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>

<p>Означальні прислівники. Обставинні прислівники. Внутрішньоприслівникові значеннєві уподібнення. Перехід слів інших частин мови у прислівники (адвербіалізація). Прислівники у функційних сферах службових класів слів.</p>			<p>матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; законспектувати статтю: Висоцький А. В. Компаративні і суперлативні прислівники в українській мові. <i>Система і структура східнослов'янських мов</i>. 2011. Вип. 3. С. 9–17. 2 год., 4 год.</p>		
<p>Тема 11. Предикативні та модальні прислівники. Частиномовний статус предикативних та модальних прислівників у різних лінгвістичних концепціях. Загальна характеристика предикативних прислівників (слів категорії стану, станівника), їхня частиномовна база та історія дослідження. Поняття про модальність. Загальна характеристика модальних прислівників (модальних слів, модальника), їхня частиномовна база та історія дослідження.</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>1–9; 15–16; 27; 43</p>	<p>Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; законспектувати статтю: Гримашевич Г. Статус прислівника в сучасному мовознавстві: традиції та модерн. <i>Сучасна українська нація: мова, історія, культура</i>. Львів: Друкарня ЛНМУ імені Данила Галицького, 2016. С. 20–22. 1 год., 2 год., 4 год.</p>	<p>Поточний контроль – 5 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 12. Статус службових слів у сучасній граматиці. Загальна характеристика службових слів. Особливості лексичного і граматичного значення службових слів у різних граматичних школах. Частиномовний статус службових слів, історія їхнього дослідження.</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>1–9; 15–16; 19–21</p>	<p>Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; законспектувати статтю:</p>	<p>Поточний контроль – 5 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>

			Симонова К. С. До питання про статус службових слів у науковій концепції частин мови. <i>Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія».</i> Філологічні науки. 2004. Т. 34. С. 46–50. 2 год., 4 год.		
<p>Тема 13. Прийменники в системі службових слів. Частиномовний статус прийменників. Прийменники як об'єкт дослідження в сучасній лінгвістиці. Власне та невласне прийменникові семантико-синтаксичні функції. Способи творення похідних прийменників. Препозиціоналізація як один з основних способів творення прийменників. Похідні прийменники як наслідок перерозкладу в адвербіальному комплексі. “Нарощення” як спосіб творення прийменників. Функціонально-стильова динаміка прийменників в українській літературній мові кінця ХХ–початку ХХІ ст.</p>	Практичне заняття; самостійна робота	1–9; 15–16; 20; 33	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 14. Сполучники як окремий тип службових слів. Основні підходи до визначення лінгвістичного статусу сполучників. Сполучники як об'єкт дослідження в сучасній лінгвістиці. Сполучники серед інших службових слів. Граматичні функції сполучників. Структура первинних і вторинних сполучників. Основні чинники формування сполучників аналітичної будови. Сполучникові та сполучнослівно-сполучникові комплекси. Функціонально-стильова динаміка сполучників в українській літературній мові кінця ХХ–початку ХХІ ст.</p>	Практичне заняття; самостійна робота	1–9; 15–16; 19; 30	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 15. Частки як особливий тип слів-морфем і слів-речень. Основні підходи до визначення лінгвістичного статусу часток. Частки як об'єкт дослідження в сучасній лінгвістиці. Частки серед інших службових слів. Функційна спеціалізація часток. Склад часток</p>	Практичне заняття; самостійна робота	1–9; 11–16; 21; 25	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до	Поточний контроль – 5 б. Тестовий конт-	Протягом семестру згідно з розкладом занять

за походженням. Зв'язки як тип службових слів. Граматична спеціалізація зв'язок у складеному присудку та головному членові односкладного речення. Типи дієслівних зв'язок. Дієслівні власне-і невластне-зв'язки у структурі складеного присудка. Повнозначні дієслова в ролі контекстуальних зв'язок.			практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	роль – 10 б. Контр. робота – 10 б.	
---	--	--	--	------------------------------------	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів передбачають: 20 балів – поточний контроль (усні відповіді, вправи, самостійна робота); 20 балів за тестовий контроль змістових модулів; 10 балів за контрольну роботу; 10 балів за самостійну роботу; 40 балів за залікову роботу.
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається з теоретичних питань, практичних завдань для перевірки навиків та здібностей.
Поточне тестування	Проводиться за кожною темою, оцінюється за 5-бальною системою
Практичні заняття	Максимальна оцінка за кожне заняття 5 балів. Наприкінці курсу виводимо середній показник, який множимо на коефіцієнт, який дозволяє отримати максимальну оцінку 20 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до іспиту – 25 балів
Залікова робота	підготувати бібліографію до дисципліни за однією з тем із сучасної наукової літератури (монографії, статті в наукових періодичних виданнях, у збірниках матеріалів конференцій тощо за останні п'ять років; дві праці (на вибір) законспектувати; підготувати презентацію до однієї з тем (на вибір); опрацювати низку граматичних праць одного з українських граматистів і підготувати реферат на тему “Граматична концепція...”

Методи контролю

Методи усного контролю – це бесіда, розповідь студента, роз'яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента (у підсумковому контролі це більш повний, системний виклад) або запитально-відповідна форма – бесіда, у якій викладач ставить запитання і чекає відповіді. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі.

Письмовий контроль (контрольна робота, залікова робота) забезпечує глибоку і всебічну перевірку засвоєння, оскільки вимагає комплексу знань і умінь студента. У письмовій роботі студентові необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язання конкретних завдань, проблем, крім того, виявляється ступінь оволодіння письмовою мовою, уміння логічно, адекватно проблемі скласти свій текст, оцінювати проблему.

Дидактичний тест (тест досягнень) – це набір стандартизованих завдань із визначеного

матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами.

Контроль набутих знань і вмінь із навчальної дисципліни здійснюється на практичних заняттях та під час перевірки виконаної студентом самостійної роботи шляхом усного чи письмового опитування студента.

Форми контролю: усне опитування згідно із планами практичних занять, тестова самостійна робота, контрольна робота, самостійна робота, конспект наукових праць, залікова робота.

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Положення 1](#) і [Положення 2](#).

Студент повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Забороняються плагіат та списування. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід. Обов'язковим є виконання усіх письмових завдань: вправ, підсумкових тестів до кожної теми, конспектування зазначених статей, здійснення самостійного морфологічного аналізу усіх частин мови.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються в такий спосіб: опрацювання теми, усна або письмова відповідь, написання письмової роботи відповідно до плану заняття.

Обов'язковим для отримання допуску до іспиту є написання контрольних робіт, тестових робіт, виконання самостійної роботи.

Викладач гарантує доступність консультацій та отримання інформації як у межах університету, так і можливість заочної комунікації та консультування (телефон, вайбер, електронна пошта).

8. Рекомендована література

1. *Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В.* Морфологія сучасної української мови: [Морфологія. Словотвір. Парадигмологія]: навч. посіб.; Київ: нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський ун-т, 2014. 675 с.

2. *Бойко В. М., Давиденко Л. Б.* Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2014. 246 с.

3. *Вихованець І. Р., Городенська К. Г.* Теоретична морфологія української мови: академічна граматики української мови. Київ: Пульсари, 2004. 400 с. URL: <http://1576.ua/books/3368>

4. *Горпинич В. О.* Морфологія української мови: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: ВЦ «Академія», 2004. 336 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=1239>

5. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / *І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова*; за ред. К. Г. Городенської. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.

6. *Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І.* Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.

7. *Плющ М. Я.* Граматика української мови: у 2 ч. Ч. I. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: підручник. Київ: Вища школа, 2005. 286 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=1414>

8. Сучасна українська мова: Морфологія: Підручник. Затверджено МОН / за ред. *А. К. Мойсієнка*. Київ, 2013. 524 с.

9. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ: Наук. думка, 2019. 392 с.

Методичне забезпечення

10. *Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Вступ. Іменні частини мови: збірник тестів. Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2019. 152 с.

12. *Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Дієслово. Незмінні частини мови: збірник тестів. Івано-Франківськ: видавець Голіней О. М., 2016. 132 с.

13. *Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія: збірник вправ: навч. посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. 372 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=834>

14. *Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д.* Сучасна українська літературна мова. Практична морфологія: [навч. посібник, рекомендовано МОН України]. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 588 с.

15. *Джочка І. Ф.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія ІЧМ: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ: НБ ПНУ, 2018. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=7819>

16. *Джочка І. Ф.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія ДНЧМ: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ: НБ ПНУ, 2018. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=7819>

Граматичні словники

17. Алексієнко Л. А. І. В. Козленко. Граматичний словник українських дієслів : у 2 т. К. : Київський ун-т, 1998.
18. Глібчук Н., Добосевич У. Словник міжчастиномовних омонімів сучасної української мови. Львів : Априорі, 2016. 640 с.
19. Городенська К. Г. Граматичний словник української мови : Сполучники. Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. 340 с.
20. Загнітко А. П. Словник українських прийменників / [А. П. Загнітко та ін.]. Донецьк, 2007. 416 с.
21. Загнітко А., Каратаєва А. Словник часток : матеріали і статті : науково-навчальне видання. Донецьк : ДонДУ, 2012. 382 с.

Монографічні праці

22. Азарова Л.Є., Сосинович Е. С. Дієприслівники в українській мові : статус, функціонування : монографія. Вінниця : Універсум-Вінниця, 2005. 124 с.
23. Арполенко Г. П., Городенська К. Г., Щербатюк Г. Х. Числівник української мови. К. : Наук. думка, 1980. 242 с.
24. Барчук В. Граматична темпоральність: Інтервал. Час. Таксис. Івано-Франківськ : Сімик, 2011. 415 с.
25. Бацевич Ф. Частки української мови як дискурсивні слова. Львів: ПАІС, 2014. 288 с.
26. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії. К. : Наук. думка, 1991. 171 с.
27. Висоцький А. В. Синтаксична сфера прислівника в українській літературній мові. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 328 с.
28. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. К. : Наук. думка, 1987. 231 с.
29. Гринчишин Д. Г. Явище субстантивації в українській мові (субстантивація прикметників). Київ : Наукова думка, 1965. 112 с.
30. Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови : монографія. К. : Вид. дім Дмитра Бураго, 2010. 208 с.
31. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові. К. : Наукова думка, 1978. 207 с.
32. Івченко М. П. Числівники української мови. К. : Вид-во Київ. держ. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка, 1955. 143 с.
33. Колодяжний А. С. Прийменник : матеріали до лекцій з курсу сучасної української літературної мови. Харків : Вид-во Харків. ун-ту, 1960. 165 с.
34. Костусяк Н. М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. Луцьк: Вежа, 2002. 179 с.
35. Коць Л. М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові : специфіка зв'язків та їх значень. К. : Вид-во АН УРСР, 1964. 163 с.
36. Лукінова Т. Б. Числівники в слов'янських мовах (порівняльно-історичний нарис). К. : Наук. думка, 2000. 370 с.
37. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові. К., 1974. 184 с.
38. Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові : навч. посібник. К. : КДПІ, 1981. 130 с.
39. Ожоган В. М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови. К. : Вид-во Інституту укр. мови, 1997. 230 с.
40. Русанівський В. М. Дієслово – рух, дія, образ. К. : Рад. школа, 1977. 111 с.
41. Русанівський В. М. Структура українського дієслова. К. : Наук. думка, 1971. 315 с.
42. Сасинович Е. С. Дієприслівники в сучасній українській мові. К. : Рад. школа, 1963. 107 с.
43. Чапля І. К. Прислівники в українській мові. Х. : Вид-во ХДУ, 1960. 124 с.